SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:2315

av Eric Westroth m.fl. (SD)

Skatteförfarande och folkbokföring

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör verka för att öka skattetransparensen på lönebesked, slutskattebesked och konsumentkvitton och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda systemet för personalliggare med dess effektivitet när det gäller att beivra skatteundandragande samt hur den administrativa bördan för företagare ska kunna hållas till ett minimum, och detta tillkännager riksdagen för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga en fortsatt översyn av kvarvarande brister i folkbokföringen för att minimera folkbokföringsfel och effektivare kunna stävja brottslighet och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa könsneutrala personnummer och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att överväga en fortsatt översyn av kvarvarande brister i systemet med samordningsnummer och tillkännager detta för regeringen.
6. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att se över hur rättssäkerheten i skatterättsliga processer kan förbättras och tillkännager detta för regeringen.

7. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att se över regelverket för skyddade folkbokföringsuppgifter för att förhindra brott och tillkännager detta för regeringen.
8. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att se över ersättningsreglerna i skattemål, inklusive möjligheten till ersättning för kostnader för ombud, biträde eller utredning under pågående process, och tillkännager detta för regeringen.
9. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör utreda om enskilda firmor ska ges ett organisationsnummer som ej är identiskt med näringsidkarens personnummer i syfte att motverka id-kapning och tillkännager detta för regeringen.
10. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör fortsätta arbetet med förenklad digital deklaration för företag och tillkännager detta för regeringen.
11. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att utreda skattevillkoren för delningsekonomin och tillkännager detta för regeringen.
12. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör överväga att utreda skattesystemet och föreslå åtgärder avseende de för företagen hämmande och obsoleta skattereglerna och tillkännager detta för regeringen.
13. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att se över regelverket för importrestriktioner och tullfria varor för att förhindra brottslighet och tillkännager detta för regeringen.
14. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att utreda en möjlighet för företag att kvitta förluster mot tidigare vinster och tillkännager detta för regeringen.
15. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att regeringen bör förstärka arbetet med de bilaterala skatteavtalen och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Skattetransparens

I en årligen återkommande skrivelse redogör regeringen för skatteutgifterna, det vill säga de effekter på skatteintäkterna som uppstår till följd av särregler i skattelagstiftningen. Redovisningen syftar till att ge ett bredare underlag för prioritering mellan olika stöd och satsningar i statsbudgeten. Det är Sverigedemokraternas uppfattning att redovisningen av skatteutgifterna även ska lämna utrymme för analyser av skatteutgifternas effekter och ändamål. Vi menar att redovisningen kan förbättras avseende samhällsekonomiska effekter, exempelvis vad gäller skattesubventionerade anställningar, men även för inkomst- och mervärdesbeskattning. Sammantaget vill Sverigedemokraterna se att redovisningen av skatteutgifter utvecklas så att de kompletteras med fullständiga uppgifter avseende arbetsmarknadsåtgärder och inkomst- och mervärdesskatt i syfte att skapa maximal transparens.

De allra flesta skattebetalare saknar tillräcklig kunskap om vilka skatter de betalar, alltså vilka offentliga resurser som de är delaktiga i att bidra till. Sverigedemokraterna ser därför ett behov av ökad medvetenhet om skatter genom ökad transparens på lönebeskeden månadsvis, inklusive sociala avgifter samt en total sammanställning i kronor av den enskildes skatter och de socialavgifter som har betalats på arbetsinkomsterna i det årliga slutskattebeskedet. Varje medborgare bör känna till vad som betalas in och hur pengarna årligen har fördelats mellan exempelvis kommun, region och stat. Det handlar alltså om ökad information med motivering av skattebeslut som en del i att öka transparensen. På ett liknande sätt behöver kvitton bli mer transparenta avseende punktskatters del av slutpriset.

Skatterätt

Personalliggare

Personalliggare infördes för att motverka illegala anställningar, men också som ett verktyg mot lönedumpning. De har införts i många branscher såsom bygg, fordonsservice, frisör, kropps- och skönhetsvård, livsmedels- och tobaksgrossister, restaurang och tvätteri. Som huvudregel ska de som är verksamma i den berörda verksamheten registreras när de kommer och när de går. Skatteverket gör oannonserade

kontroller och kan kräva avgifter vid upptäckt av felaktigheter i personalliggaren. Reglerna uppfattas dock av många företag som stelbenta, delvis på grund av bristande distinktion mellan uppsåtliga brister och uppenbart oavsiktliga fel. Många i de berörda branscherna upplever dessutom systemet som betungande och tycker att det tar mycket tid i anspråk. Nya arbetstillfällen och skatteintäkter uppstår huvudsakligen i växande små- och medelstora företag och politiken bör prioritera åtgärder som banar väg för denna tillväxt. Därför bör systemet med personalliggare ses över så att man kommer åt fusk samtidigt som de administrativa bördorna minimeras. Regeringen har i proposition 2025/26:282 föreslagit utökade kontrollmöjligheter, bland annat för elektroniska personalliggare. Den fortsatta översynen bör beakta detta arbete och särskilt pröva systemets effektivitet och administrativa kostnader.

Folkbokföring och folkräkning

Det finns fortsatt behov av att klarlägga vilka som bor och uppehåller sig i Sverige och att säkerställa att den som är folkbokföringsskyldig också är korrekt folkbokförd. Felaktiga adresser, oriktiga identitetsuppgifter och utebliven folkbokföring kan utnyttjas vid illegal migration, människohandel, bidragsfusk och annan brottslighet. Detta föranleder systematiska och långtgående åtgärder från samhällets sida, allt för att undvika felaktiga utbetalningar och bevara allmänhetens förtroende för samhällets institutioner.

Möjligheterna till informationsutbyte mellan myndigheter har stärkts, bland annat genom den sekretessbrytande bestämmelse som gäller sedan den 1 december 2025. Riksdagen har också beslutat om utökade möjligheter för Skatteverket att använda och spara biometriska uppgifter och om informationsutbyte med Migrationsverket och Polismyndigheten. Dessa lagändringar träder i kraft den 1 december 2026. Reformerna behöver genomföras och följas upp, och kvarvarande hinder för en korrekt folkbokföring behöver ses över med rimlig hänsyn till den personliga integriteten. På ett övergripande plan ska myndigheterna målmedvetet fullfölja arbetet med att ta reda på vem som bor var i Sverige och eftersträva att lagar och regler efterföljs.

Könsneutrala personnummer

Personnummer används i ett stort antal kontakter med myndigheter, företag och andra aktörer. I dag framgår både födelsetid och juridiskt kön av personnumret. Sedan den 1 juli 2025 gäller ett förenklat förfarande för ändring av juridiskt kön. En sådan ändring medför tilldelning av ett nytt personnummer, och vid en förnyad ändring tilldelas ytterligare ett nytt nummer.

Personnumret är viktigt för att myndigheter ska kunna upprätthålla korrekta register och följa en persons uppgifter över tid. I betänkande 2023/24:SoU22 uppmärksammades att det vid upprepade personnummerbyten saknades en direkt hänvisning mellan det första och det tredje personnumret och att sambanden därför behövde spåras manuellt genom en kedja av hänvisningar. Sådan hantering kan försvåra spårbarheten och medföra merarbete för myndigheterna.

Sverigedemokraterna anser därför att det bör utredas hur personnummer kan göras könsneutrala och uppgift om juridiskt kön i stället registreras separat i folkbokföringen och vid behov förmedlas till andra relevanta register. Personnumret skulle då fungera som en stabil identitetsbeteckning utan könsmarkör och kunna behållas vid ändring av juridiskt kön. Detta kan underlätta en långsiktigt hållbar registerförvaltning och stärka myndigheternas möjligheter att följa uppgifter över tid.

Inom hälso- och sjukvården används redan uppgifter från folkbokföringen för att hålla patienternas grunduppgifter aktuella. En reform bör bygga vidare på dessa informationsflöden så att uppgift om juridiskt kön kan förmedlas separat från personnumret. Ett oförändrat personnummer kan underlätta kontinuiteten i patientjournalerna och minska behovet av att koppla samman vårduppgifter som registrerats under olika personnummer. Genom könsneutrala personnummer kan också de uppgifter om en person som rutinmässigt lämnas ut begränsas. En förändring behöver utformas så att personnumrets funktion som en säker och entydig identitetsbeteckning bevaras och myndigheternas behov av korrekta uppgifter tillgodoses.

Samordningsnummer

Ordning i systemet med samordningsnummer är viktigt för att motverka identitetsmissbruk och felaktiga utbetalningar. Sedan den 1 september 2023 gäller en särskild lag om samordningsnummer. Det är Skatteverket som beslutar om tilldelning, medan andra myndigheter kan begära att ett nummer tilldelas. Identiteten registreras som styrkt, sannolik eller osäker. För styrkt identitet krävs som huvudregel personlig inställelse och identitetskontroll, men lagen medger undantag. Genom de lagändringar som träder i kraft den 1 december 2026 utökas möjligheterna att använda och spara biometriska uppgifter även vid identitetskontroll i ärenden om samordningsnummer. De genomförda och beslutade reformerna behöver följas upp, bland annat när det gäller

identitetskontroller, undantag från personlig inställelse och informationsutbyte mellan myndigheter.

Det behövs därför en fortsatt översyn av kvarvarande brister i systemet med samordningsnummer. Syftet ska vara att motverka att samma person uppträder under flera identiteter och att säkerställa att de resurser som betalas ut från våra välfärdssystem används på rätt sätt.

Skatterättsliga processer

Rättssäkerheten i ärenden och mål om skattetillägg har ibland en tendens att inte vara fullgod. Detta kan drabba enskilda näringsidkare på ett orimligt sätt. För att upprätthålla förtroendet för rättsstaten är det viktigt att hitta vägar för att sådana situationer inte ska behöva uppstå, vilket ytterst handlar om gränsdragning i lagstiftningen. De villkor som gäller ska också uppfattas som legitima av medborgare och företagare. Sverigedemokraterna vill tillsätta en utredning för att se över hur rättssäkerheten i skatterättsliga processer kan förbättras. Sedan den 30 juni 2026 gäller nya regler om befrielse från företrädaransvar och ett rådrum på två månader. Inom det fortsatta arbetet bör tillämpningen av de nya reglerna följas upp för att bedöma om rättssäkerheten har stärkts och om gränsdragningen i lagstiftningen är rätt avvägd mellan seriösa och oseriösa företagare.

Skydd av offentliganställdas folkbokföringsuppgifter

Folkbokföringsuppgifter har blivit en alltmer känslig fråga för anställda på vissa myndigheter. Det handlar om myndigheter som exempelvis sjukvården, polisen, Skatteverket, socialtjänsten och Migrationsverket. Inte sällan uttalas hot mot kommunernas socialsekreterare eller handläggare på Migrationsverket. Andra personer som lever under hot från en tidigare partner eller från ett hedersförtryck lever ofta i riskzonen att bli utsatta för våldsamma handlingar. Alla dessa personkategorier och situationer kräver en ökad grad av skydd för individens identitet. Sedan den 2 juli 2025 gäller ett förstärkt skydd för offentliganställda, bland annat genom stärkt sekretess i viss personaladministrativ verksamhet. Detta ersätter inte behovet av ett fungerande skydd för folkbokföringsuppgifter. Regelverket för skyddade folkbokföringsuppgifter bör därför fortsatt ses över där brister kvarstår, för att förbättra dess förutsättningar att förhindra brott och otrygghet.

Ersättningsreglerna i skattemål

Företag och enskilda kan få betydande kostnader för egna ombud, biträden och utredningar i skattemål. Enligt skatteförfarandelagen finns rätt till ersättning under vissa förutsättningar, bland annat om den enskilde helt eller delvis vinner målet, om frågan har betydelse för rättstillämpningen eller om det finns synnerliga skäl. Kostnader under processens gång kan ändå vara betungande och ibland förödande för ett företag. Sverigedemokraterna menar att ersättningsreglerna behöver ses över, inklusive möjligheten till ersättning för skäliga kostnader under pågående process. Syftet är att ett företag inte ska behöva avstå från en rättslig prövning enbart på grund av bristande ekonomiska resurser.

En utredning bör få i uppdrag att ta fram ett väl avvägt förslag om vilka kostnader som ska kunna ersättas, när ersättning ska kunna betalas ut och vilka villkor som ska gälla. Det behöver även prövas hur återbetalning ska hanteras om villkoren för ersättning inte är uppfyllda när målet avgörs. Regelverket ska utformas så att systemet inte kan missbrukas.

Id-kapning av företag

Kapning av identiteter är ett samhällsproblem som vuxit sig allt större. När företagare driver företag inom ramen för företagsformen enskild näringsverksamhet så syns deras personnummer som företagets organisationsnummer enligt hur regelverket ser ut i dag, vilket i sin tur exponerar företagaren för ID-kapningar som kan få långtgående följder. Därför bör det utredas om enskilda firmor ska ges ett organisationsnummer som ej är identiskt med näringsidkarens personnummer, utan som påminner om organisationsnummer för aktiebolag. Detta i syfte att skydda företagare från identitetsstölder.

Näringsliv

Deklaration

Många företagare är fullt fokuserade på sitt företags kärnverksamhet. Enskild firma är en lämplig form för en ensam företagare, men företagsformen är förknippad med en hel del administrativa sysslor som tar tid i anspråk ifrån kärnverksamheten i företaget. Därför vill

vi se att Skatteverket erbjuder förnyade, förenklade och automatiserade digitala tjänster för enskilda företagares redovisning och deklaration av skatter.

Förenklade skatteregler för företag

Skatteregler som har blivit obsoleta eller som medför onödiga administrativa hinder kan försvåra företagande och tillväxt. Regeringen bör överväga att utreda vilka sådana regler som återstår och föreslå åtgärder. Arbetet bör bygga vidare på genomförda förenklingar och samordnas med pågående reformarbete. Syftet är ett enklare och mer förutsebart skattesystem för företagen.

Delningsekonomi

Delningsekonomin är en företeelse som har fått en helt ny innebörd under det senaste decenniet. Den digitala utvecklingen i samhället har möjliggjort nya former av handel och utbyten, som tidigare inte togs i beaktande när skattesystemen utformades. Det kan därför finnas hål i lagstiftningen, som leder till att skatt inte betalas in på ett korrekt sätt. Ibland kan också regelverket som berör delningssituationer uppfattas som att det har bristfällig anpassning till de nya förutsättningarna. Sedan den 1 januari 2023 omfattas många plattformsoperatörer av regler om att rapportera uppgifter om säljare, uthyrare och ersättningar till Skatteverket. Rapporteringen innebär inte i sig att alla skattevillkor för delningsekonomin har förenklats eller förtydligats.

För att möta utvecklingen bör en fortsatt översyn, med utgångspunkt i befintliga regler och tidigare utredningsarbete, ta fasta på hur skattereglerna för delningsekonomin ska kunna förbättras med ledord som förtydligande och förenkling.

Se över regelverket för importrestriktioner

Mycket av brottsligheten i Sverige är relaterad till bruk av alkohol och narkotika. En annan aspekt av grov brottslighet är användande av vapen. Införsel av dessa varor, liksom av tobak och läkemedel, omfattas av särskilda regler som kan innebära tillståndskrav eller förbud. Därutöver kan vissa varor, exempelvis gåvor och varuprover, under särskilda förutsättningar omfattas av tullfrihet. Tullfrihet innebär inte att varorna är undantagna från importrestriktioner eller tullkontroll. Det finns en risk att kriminella döljer exempelvis vapendelar och narkotika i till synes vanliga legala varor.

Sverigedemokraterna vill se över regelverket för importrestriktioner och tullfria varor så att det inte finns luckor som kriminella kan utnyttja för smuggling.

Kvitta förluster mot tidigare vinster

Sveriges konkurrenskraft har tappat mark under de senaste decennierna. I arbetet med att stärka näringslivets konkurrenskraft får det inte finnas några heliga kor, utan alla potentiella åtgärder bör lyftas för diskussion. Ett förslag som torde vara av intresse att se över i det sammanhanget är en förändring av dagens system för ett bolags resultatutjämning över åren. I nuläget kan ett bolag som gör förlust som huvudregel föra underskottet vidare för avdrag mot eventuella vinster kommande år. Detta trots att framtiden är osäker, varför systemet är mer spekulativt jämfört med om bolaget fått kvitta förlusten mot tidigare års reella vinster. Det sistnämnda systemet, som kallas för (tax) carryback, används idag i flertalet länder som en komponent i respektive bolagsskattesystem, däribland Storbritannien och Kanada, med de begränsningar som gäller i respektive land. I praktiken innebär ett sådant system att företag som har beskattats för vinster tidigare år men som sedan visar förlust under ett år ges möjligheten att få återbetalning av tidigare inbetald skatt, efter att förlusten har fastställts. Skillnaden jämfört med dagens system blir därför att bolagets soliditet och likviditet kan stärkas tidigare än ifall man bara kan kvitta förlusten mot potentiella, men osäkra, framtida vinster. Samtidigt är det bolag som redan bevisat sig vara lönsamma som gynnats av det.

Tax carryback ska inte förväxlas med den redan existerande möjligheten i dagens svenska skattesystem att genom en periodiseringsfond sätta av delar av vinsten för att sedan lösa upp den under ett förlustår. För aktiebolag får högst 25 procent av det skattemässiga överskottet sättas av till periodiseringsfond. Avsättningen ska återföras senast det sjätte året efter avsättningsåret, och en schablonintäkt ska tas upp till beskattning på avsatta medel. Det är angeläget att skyndsamt utreda möjligheten för ett företag att kvitta förluster mot tidigare årsvinster och på så sätt ta ett steg mot ett carryback-system som återfinns i andra länder.

Handel

Bilaterala skatteavtal

Skatteavtal tecknas multilateralt eller bilateralt. Löpande har Sverige tecknat skatteavtal med många länder och OECD har tagit fram ett multilateralt instrument mot skatteundandragande som Sverige deltar i. De internationella skatteavtalen behöver kontinuerligt uppdateras, en kontinuerlig process som innebär att om Sverige blir passivt

i den här frågan kan vi hamna i ett läge där vi till slut får en skattemässig konkurrensnackdel gentemot andra länder. Vi ser det därför som viktigt att återigen genomföra en översyn av de skatteavtal som Sverige tecknat för att se vilka behov som finns av förnyelse.

Sverige har under flera decennier arbetat med genomförandet av globala partnerskap i syfte att stärka utvecklingsländers skattekapacitet. Sverige har lagt resurser på att bygga upp utvecklingsländers möjligheter att beskatta den egna ekonomin. När det nu gått en tid kan det vara lämpligt att utvärdera hur arbetet med skattekapacitet har utvecklats. Vilka länder är i dag självständiga med en fungerande marknadsekonomi och egen offentlig sektor som finansieras av skatter som landet självt klarar av att driva in? Med utgångspunkt ifrån detta behöver Sverige i framtiden lägga en större vikt vid förhandlingar i internationella skatteavtal med utvecklingsländer i syfte att undvika dubbelbeskattning, där vi tydligare ställer krav på en viss standard på skattemyndighetens funktionsduglighet i fråga om indrivande av skatter för att avtalet ska undertecknas.

Sveriges politik för skatteavtal behöver både stärka exportindustrins konkurrenskraft och ställa krav på att utvecklingsländer ökar sin självständighet i fråga om den egna beskattningskapaciteten.

Eric Westroth (SD)

Mikael Eskilandersson (SD) *Andreas Ahlqvist (SD)*

Gunilla Gomér (SD)